

POSTANOWIENIE

13 grudnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Paweł Grzegorzczuk

na posiedzeniu niejawnym 13 grudnia 2024 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa K.N.
przeciwko E.T. i K.J.
o ustalenie,
na skutek skargi kasacyjnej K.N.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie
z 13 lipca 2023 r., I ACa 498/23,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Przepis ten odpowiada charakterowi skargi kasacyjnej, będącej nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, o dominującym publicznoprawnym charakterze, przysługującym od orzeczeń wydanych po przeprowadzeniu dwuinstancyjnego postępowania sądowego, w którym sąd pierwszej i drugiej instancji dysponuje pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. W powiązaniu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. oznacza to, że w skardze kasacyjnej nieodzowne jest powołanie i uzasadnienie okoliczności o

charakterze publicznoprawnym, które stanowią wyłączną podstawę oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powódka K.N. powołała się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej. Zdaniem skarżącej, w sprawie doszło do oczywistego i niewymagającego pogłębionej analizy naruszenia prawa materialnego, polegającego na przyjęciu, że jeden z małżonków pozostających we wspólności majątkowej małżeńskiej może bez zgody drugiego rozporządzić spółdzielczym własnościowym prawem do lokalu, nabytym podczas trwania związku małżeńskiego i wchodzącym w skład majątku wspólnego.

Powołanie się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej stawia skarżącemu szczególnie wysokie wymagania. Jak przyjmuje się w utrwalonej judykaturze Sądu Najwyższego, oczywista zasadność skargi kasacyjnej oznacza, że dla przeciętnego prawnika podstawy wskazane w skardze *prima facie* zasługują na uwzględnienie. Oczywiste jest przy tym tylko to, co można dostrzec bez potrzeby głębszej analizy, czy przeprowadzenia dłuższych badań lub dociekań. Zarzucane uchybienia muszą zatem mieć kwalifikowany charakter, odnosić się do konkretnych, powołanych przez skarżącego przepisów prawa i być dostrzegalne na pierwszy rzut oka (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00, OSNC 2001, nr 3, poz. 52, z dnia 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001, nr 10, poz. 156 i z dnia 15 czerwca 2018 r., III CSK 38/18).

Bliższa analiza wniosku nie pozwalała uznać, aby sytuacja taka miała miejsce w sprawie rozstrzygniętej zaskarżonym wyrokiem.

Lakoniczne wywody wniosku abstrahowały przede wszystkim od tego, co podkreślił Sąd Apelacyjny, że zasadniczą podstawą oddalenia powództwa i następnie apelacji był brak interesu prawnego powódki w żądaniu ustalenia nieistnienia stosunku prawnego (art. 189 k.p.c.). W materii tej wniosek nie zawierał jakichkolwiek argumentów, co – już z tego powodu – wykluczało stwierdzenie, aby istotnie wykazywał on oczywistą zasadność skargi kasacyjnej. Przypomnienia wymagało w tej mierze, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej i jego uzasadnienie oraz podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie stanowią odrębne konstrukcyjne elementy skargi kasacyjnej (por. art. 398⁴ § 1 pkt 2 i art. 398⁴ § 2 k.p.c.), a ocena podstaw kasacyjnych warunkowana jest uprzednim przyjęciem

skargi kasacyjnej do rozpoznania. Badając przyczyny kasacyjne (art. 398⁹ § 1 k.p.c.) Sąd Najwyższy ocenia natomiast wyłącznie wnioski o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jego uzasadnienie, nie wnikając w zasadność podstaw skargi kasacyjnej.

Ubocznie należało podnieść, że także z dalszych rozważań skargi nie wynikało, aby dokonana przez Sąd *meriti* ocena interesu prawnego po stronie powódki w żądaniu ustalenia nieistnienia stosunku prawnego była błędna, a tym bardziej błędna w stopniu oczywistym i widocznym już na pierwszy rzut oka. Rozważania te nie wskazywały w szczególności, jakie skutki – wybiegające poza pozyskanie prejudykatu w ewentualnym późniejszym procesie o zasądzenie świadczenia – zamierzała osiągnąć powódka w drodze wyroku ustalającego. Dążenie do uzyskania takiego prejudykatu nie uzasadnia natomiast *per se* żądania ustalenia istnienia bądź nieistnienia stosunku prawnego, nawet przy uwzględnieniu konieczności elastycznej i wszechstronnej oceny interesu prawnego, jako przesłanki powództwa o ustalenie (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 lutego 2022 r., II CSKP 87/22, OSNC-ZD 2023, nr B, poz. 21).

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

(K.G.)

[a]